

Г О Л О В Е

пентрѣ

МИШЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ,

№. 51.

Duminescă 15. Dekembrie.

1840.

ПЪМЪНТЪЛ МОЛДО-РОМЪНЕСК.

(Джкѣіереа челор ворвите ла Nr. 25)

Къте ши че фелѣ де трактате вор фѣ джкѣіат Цара Ромънеаскъ ши Молдова къ Османіи пълъ дн времеа кѣприндеріи Константінополѣлѣ, пълъ ла Сълеіман чел тарѣ, пълъ ла Міхаѣ Вітеазъ, пълъ ла алѣгареа Търчилор де прин прецізрѣл Вієніи, ши дпсѣш ачелор тарі історичі саѣ дипломатичі, кърор кіар ши архивеле Порціи лі с'аѣ дескіс, ле есте фоарте греѣ а хотърѣ къ десѣвршіре, къ кът маї вѣртос поаѣ, пе каріи соартеа неаѣ арѣкат дн позиціи де ачелеа, де знде воінд а не дескіде ши пої ростъл саѣ а не тѣшка копдеїл спре а не да врео пърере дн лѣкрѣрїле політїченї, тревѣіе съ кѣпоащеп къ пѣтаї кредінца не поате ажѣта? Съ пѣтѣ пе-дѣделеагъ чїнева. Наѣ фост пѣтаї Принципателе ромънеїи ачелеа църї непорочїте, каре пѣшїнд ла врези коптракт къ Поарта, тревѣіеа съ фїе тѣлцѣміте, дакъ тареле Bezir віневоїеа а спѣне солїлор, кѣткъ дѣвоїала кѣтаре де каре фѣсесе ворѣа, с'аѣ фѣкѣт дн скріс ши къ ачѣа с'аѣ пѣс ла архівѣ; іар' а чере вре зп ал доїмеа ексемпларїѣ, врео

копїе де пе асемеа трактатѣрї, атѣта ар фї фост де дѣшїи. Де аїчї поате гѣчї лесне-орї чїне, къ кътѣ скѣмпѣтате се пѣзеа де кѣтре поартѣ трактателе джкѣіате къ алте пѣтерї ши націи. Історїа Османїлор есте богатѣ де фетѣе де але Мѣфїлор, къ каре ачѣцї дїп зрѣтѣ хотѣра дн пѣтеле кредінцеї тохамедане, кѣткъ трактателе къ кѣпїи ши къ тоцї некредінчонїи пѣтаї пълъ атѣчї сѣлѣт а се дїнеа, пълъ кѣнд ітересъл ісламѣлѣ пѣва пофїі нїмїчїреа лор. — Доаѣ треї трактате дїп веакъл ал 15 ши 16-леа джкѣіате днтре Принципателе ромънеїи ши днтре Сълтанї, вѣдѣск о деосїбітѣ енерціе націоналѣ а ромънїлор, каріи адекъ ши атѣчї, кѣнд пѣтереа Семїлѣнеї ажѣсесе дн кѣлмеа са (сѣпт Сълеіман чел тарѣ), щїеа а дпсѣфла респект дїп партеа лор, джкѣт де ши тревѣірѣ маї пе зрѣтѣ а се сѣпѣне, ачѣаста дпсѣ о фѣкѣрѣ сѣпт копдїцї чїнстїте, каре де ар фї фост сѣвскрісе де кѣтре о алтѣ націе респектїтоаре де дрептѣрїле неамѣрїлор, еле ар фї фост дн старе а пѣстра неклінтїтѣ ексїстїнца політїкѣ а Молдо-ромънїлор пентрѣ тоате веакѣрїле.

Мѣртѣрїсѣск, ам кѣѣтат маї тѣлѣтѣ време, ка съ ажѣпг дн стѣпѣлїреа зпор

трактате а Молдо-Ромѣнілор къ Поарта пълъ ла пачеа де Карловиц, пѣ дп ориципал, къчи ачеаста о щіеам дпнаинте време а фі къ пепѣтинцъ, копиате пѣмаі вредниче де крединцъ. Трактатѣл дѣи Богдан къ Свлейман ла 1513 ладі възѣт; алтеле ничі пе калеа ачелѣіа пѣ се преа івеск. Ба ми се паре къ зпѣл а Църіи Ромѣнеціі къ Баіесід дпкъ аѣ възѣт лѣмина. Ачестеа ші алтеле поате къ се вор фі афлѣнд дп тѣніле ачелор вѣрбаці, дпнтре Молдо-Ромѣні, пе каріі проведінца іаѣ кіемат а скріе історіа, саѣ а привегеа пентрѣ ексістінца політічеаскъ а паціеі лор. Казса дпсѣ пѣ есте дпкъ деспѣдеждітѣ.

Пачеа дела Карловиц (дпн апѣл 1699 26. Іангаріе) есте ачеа, прпн каре челе патрѣ пѣтері крецінеціі, Австріа, Венеціа, Полоніа ші Рѣсіа дѣпѣ рѣсвоаіе дпделѣнгате ші крѣпте, дпдѣплекарѣ — авіа акѣта — пе Поарта отоманѣ, а се свѣпне дрептѣлѣі пеамѣрілор ші а пѣзі сѣдпнт трактателе. Тот дела ачестѣ паче се сокотеще пѣпѣтѣл, дела каре Тѣрчіа аѣ дпчепѣт а да дпдѣрѣнт, а къдеа. Аша релѣцііле політічеціі а амелор Прпнципате ромѣнеціі с'аѣ хотѣрѣт дпн време дп време прпн вртѣтоареле трактате:

I. Дпнтре Австріа ші дпнтре Поартѣ: трактатѣл дела Карловиц аѣ детермінат хотареле Трансілваніеі, а Молдовеі ші а Църіи ромѣнеціі; чел дела Пасаровіц дпн 21 Іѣліе 1718 зпн Валахіа мікъ дпн коло де Олт, ші Тімішоара къ Ынгаріа; чел дела Вѣлград дпн 18 Септ. 1739 дѣдѣ дпнтре алтеле Валахіа мікъ Порціі; дп треі трактате дпн 7 Маіѣ 1775, дпн 12 Маіѣ 1776, дпн 25 Феврваріе 1777, о парте а Молдавеі, адекѣ Бѣковіна, че одатѣ

фѣчеа парте дпн Трансілваніа, о дпгѣдѣі Поарта Австріеі; дп трактатѣл де паче дела Шпштов дпн 4 Аѣгѣст 1791 Австріа дѣдѣ Порціі дпдѣрѣнт, ші рестаторнічі хотареле че фѣсесерѣ маі пайнте де рѣсвоіѣ; дпсѣ Оршоа веке ретасе Ынгаріеі ші апа Черпа фаче аічі де атѣнчі дпкоаче граніца дпнтре Цара ромѣнеаскъ ші дпнтре Бѣнат, іар' шесѣл че се афлѣ дп фацѣ къ Оршоа, сѣ ретѣіе пѣтрал, пѣстіетате пелѣкѣітѣ, нічі де Ынгаріа нічі де Цара Ромѣнеаскъ сѣ пѣ се щіе.

II. Трактате дпнтре Рѣсіа ші Поартѣ. Ачестеа хотѣреск тотдеодатѣ релѣцііле дпн лонтрѣ а ле амѣндѣрор Прпнципателер. Ачі се къвіне а преѣпсепна, къмкъ Полоніа, Ынгаріа ші Рѣсіа, пе Молдова ші пе Цара ромѣнеаскъ леаѣ прівіт ка статѣрі де сіне стѣтѣтоаре, дпкѣт а свѣра пѣмѣнтѣлѣі ачелораш Поарта п'ар авеа нічі зп дрепт де стѣпѣніре, прпн вртаре нічі де ал дпмпѣрціі. Статѣріле ачі пѣміте, есте щіѣт, къмкъ къ амбеле Прпнципате аѣ дпкеіат трактателе; де пѣ леар фі респектат ачелеа пе ачесте ка статѣрі, вртѣріле леар фі фост потрівіте къ а зпор ексалтаці дпн зілеле поастре. Петрѣ чел таре ла апѣл 1710 аѣ дпкеіат зп трактат де аліанцѣ къ Цара ромѣнеаскъ ші ла 1711 алѣл къ Молдова; дп ачест дпн вртѣ: 1) Молдова къпрпнде тот щпнѣтѣл дпнтре Дніестрѣ ші дпнтре Бѣдѣіак (Бесаравіа) ші тоате тѣрііле пе талѣл стѣпг ал Прѣтѣлѣі се щпн дѣпѣ дрепт де Молдова; 2) Молдова пѣ ва пѣлті нічі о дажде Рѣсіеі; 3) Прпнцил щіне 10,000 солдаці, пе каріі дп пѣлтеще дпмпѣратѣл; 4) Рѣсіа нічі одатѣ пѣ се ва аместека дп тревіле челе дпн лонтрѣ а ле Молдовеі, ші

лічі зні рѣс нѣ ва фї словод, а се днѣстра дн Молдова, саѣ а ши лѣа врео тошиѣ; 5) Принцѣа Молдовеі (пе атѣнчї Dimitrie Cantemir) ва пѣрта тїтлѣ de сїнгѣр domnitorѣс неатѣрпат, днѣс ел ва фї аліат ал Рѣсіѣ. Пе знеле ка ачестеа се разїмѣ знїї Пѣблїчїї молдо-ромѣнї, спре а доведї свверенїтатеа ачестор Статѣрї.

Зрмѣтоареле трактате де паче, пе каре Рѣсіа лѣаѣ днкеїат кѣ Поарта, кѣурїндеа totdeodatѣ стїпѣлѣдїї пентрѣ релѣдїїле дїн лонтрѣ але амвелор Приндїпате: 1) Чел дела Кѣчѣк Каїнарѣе (дн Бѣлгарїа) дїн 10—21 Іѣліе 1774, дн зрма кѣрвїа Рѣсіа нѣ нѣмаї Бесаравіа, чї ши амвеле Прїдїпате Молдова ши Цара ромѣнеаскѣ кѣ тоате четѣдїле шчл. ле дѣдѣ Пордїї дндѣрѣнт сѣнт зрмѣтоареле кондїдїї: а) амнестїе десѣвѣршїтѣ тѣтѣрор Молдо-ромѣнїлор, асѣпра кѣрора Османїї пе ачѣа време се днвершнзпасерѣ фоарте; б) десѣвѣршїт слобода тѣртѣрїсіре а кредїндїї кредїнендїї, репоїреа ши зїдїреа вїсерїчїлор векї; в) дареа дндѣрѣнт а тѣтѣрор вѣзвїрлор рѣнїте дела тѣпѣстїрї ши дела нерсоане прївате, ши днсѣн дн дїнѣтѣл четѣдїлор (везї конвендїа дїн 10 Мартїе 1779), д) рекѣноандереа ши респектѣїреа стѣрїї преоцендїї; е) словозенїе пентрѣ фамїлїї, де а нѣтеа еши дїн царѣ кѣ тоатѣ а верѣа лор; ф) дела лѣквїторї, карїї дн времеа рѣсвоїлѣї аѣ сѣферїт аша тѣлт, а нѣ пофтї дѣждї естраордїнаре, totdeodatѣ кѣ прїлежѣл кѣлѣцерїї трївѣтѣлѣї овїчнїт, каре ера а се дѣче тоѣ ла дої анї прїп комїсарї ла Константїнопол, аї крѣда де алте претїндерї ши сторѣтѣрї; г) „Свверенїї“ амвелор Прїдїпате а Молдовеї ши а Цѣрїї ромѣнедїї, сѣ аїѣѣ фїецекарѣ

dїн трѣншїї агентѣл сѣѣ ла Поартѣ, пе карїї еа — malgré leur peu d'importance, се зїче дн трактат — сѣїї трактезе кѣ тоѣл дѣнѣ дрептѣл неамѣрлор; х) Поарта се днвоїеѣе, ка солїї рѣсѣдїї дн Константїнопол, дн фаворѣл амвелор Приндїпате сѣ поатѣ фаче ремонстрѣдїї, пе каре се фѣгѣдѣїеѣе кѣ ле ва респекта. Солѣл рѣсеск днѣс аре а ремонстра сїнгѣр пентрѣ некїнтїта нѣзїре а кондїдїлор легате. Зн алт трактат ал Рѣсіѣ кѣ Поарта дїн апѣл 1781 хотѣреѣе ка, зн ценерал-консѣл рѣсеск сѣ се орѣндѣїаскѣ дн Молдова ши дн Цара ромѣнеаскѣ ка „Чензор“ а пѣртѣрїї Приндїлор. Трактатѣл де паче дїн Іанї дела 29 Дек. 1791 ши 9 Іанзарїе 1792 хотѣрѣ Днїестрѣл де гранїдѣ днтре Рѣсіа ши днтре Поартѣ ши дѣдѣ Бесаравіа кѣ тоате четѣдїле, прежѣт ши „Провїндїа Молдова“ сѣнт ачелеаш кондїдїї прежѣт ла 1774 ши 1779 Пордїї дндѣрѣнт; кѣ ачест прїлеж нѣ се фѣкѣ помѣнїре деспре ачѣеа кѣткѣ Бесаравіа маї пайнте с'ар фї дїнѣтї де Прїдїпатѣл Молдовеї. Трактатѣл де паче дїн Бѣкѣреїдї дела 28 Маїѣ 1812 хотѣрѣ мїжлокѣл Прѣтѣлѣї дела днтрареа лѣї дн Молдова пѣлѣ ла вѣрсареа ачелїаш дн Дѣлѣре, ши їарѣнї талѣл сѣдїлг ал Дѣлѣрїї пѣлѣ ла Кїліа ши пѣлѣ ла вѣрсареа сї дн тареа неагрѣ, де гранїдѣ пентрѣ амѣндоаѣ днтпрѣдїїле; дн сѣ корѣвїереа сѣ фїе де овїце ла амѣндоаѣ пороаделе; totdeodatѣ Рѣсіа дѣдѣ Молдова дїн талѣл дрепт ал Прѣтѣлѣї, Валахїа таре ши мїкѣ кѣ тоате четѣдїле шчл. Пордїї дндѣрѣнт, пе лѣнѣгѣ лѣмѣрїта днтѣрїре а „прївїлеїѣїрїлор“ амвелор Приндїпате. Аша дар ачї есте ворѣа нѣ маї де прївїлеїѣїрї. — — Дн трактатѣл

деслѣжиторѣ ші ексекутив дела Акерман дін 25 Септ: 1826 Поарта фѣ стрѣнс дндаторатѣ ла пѣзіреа кѣ чеа маї таре скѣмпѣтате але ачелор „Прівілеціѣри“; пентрѣ ачеаста дѣнса хатішеріфеле дела 1782, каре спечіфікѣ ші кезѣнсіеск ачеле прівілеціѣри, сѣ ле днпоіааскѣ ші сѣ ле десѣвѣршаскѣ. Дн прівінда ачеаста прін ѣн трактат деосівіт саѣ хотѣрѣт: 1) Domnii Молдовеї ші а Цѣрїї ромѣнестї, карїї пѣпѣ ачі ера алешї дін воіерїї патріодї, сѣ се алеагѣ атѣсѣрат векилѣї овїчеїѣ кѣ днвоїреа Пордїї де кѣтре адѣпареа ѣенералѣ а Диванѣлѣї дін чеї маї ѣтрѣнї ші маї дестоїнічі воіерї, алесѣл сѣ фїе репрезентат Пордїї прін о скрісоаре де рѣгѣмінте, ші дакѣ ачела есте плѣкѣт, Дѣнса сѣл пѣтеаскѣ ші сѣл „днтрѣаскѣ“. Іар' дакѣ чел алес пѣ плаче Пордїї, днвоїндѣсе „амѣндоаѣ“ Кѣрдїле асѣпра темейрїлор неплѣчерїї, атѣнчі диванѣл прїнципатѣлѣї пѣшеѣе ла о аледере поаѣ. Рангѣл де domn ера сѣ рѣтѣїе ка ші маї пайнте не шапте анї днтрѣдї сокотїдї дін времеа пѣмірїї; дакѣ опїніа пѣвлїкѣ дї авеа де ѣнї, еї пѣтеа фї ші дін поѣ алешї; Прїнциѣл пѣтеа фї депѣс сїнгѣр пентрѣ врео пелеціѣре, че тревѣїеа а фї арѣтатѣ ші солѣлї рѣсеск, ка сѣл афле ші ачела вреднїк де о асеменеа педеапсѣ. Прїнциѣл пѣтеа тѣлѣтїмі де рангѣл сѣѣ, дакѣ ачеаста о прїїтеа амбеле кѣрдїї; днсѣ атѣнчі ел нїчі пѣ маї пѣтеа фї алес, нїчі авеа дрепт де аледере. Кѣнд скаѣнѣл де прїнц есте вакант, атѣнчі диванѣл прїнципатѣлѣї аледѣ ѣн Каїмакан ка Локодіиторѣ. Domnii ші Боіерїї Диванѣлѣї хотѣреа дѣждїїле анѣале ші гревѣтѣїле Молдовеї ші а Цѣрїї ромѣнестї, днтрѣачеаа дѣншїї авеа а респекта ремон-

етрѣдїїле солїлор рѣсесдї саѣ а консѣлїлор рѣсесдї дн прівінда пѣзірїї прівілеціѣрїлор цѣрїї. Domnѣл ші Диванѣл хотѣреа пентрѣ фїеѣекаре провинціе пѣтѣрѣл ші organizaція Бешлїлор ші а Ангелор, кѣт ера ачеаста днпайнте де анѣл 1821; нїчі трівѣтѣл пордїї пѣ пѣтеа а се днѣлѣдї, чї тревѣїеа а се днтоктї кѣ тотѣл дѣпѣ хотѣрѣрїле Хатїшеріфѣлѣї дела 1802.

Дн трактатѣл де кѣнетеніе дін 14 Септ. 1829 Прїнципателе Молдова ші Цара ромѣнеаскѣ се дѣдѣрѣ іарѣш Пордїї дндѣрѣпт кѣ ачелеаш хотарѣ шї кѣ ачелеаш прівілеціѣри, кѣт фѣсесѣрѣ днпайнтеа рѣсѣїлѣї. Се фѣкѣ адекѣ днвоїалѣ ші днпрѣтѣтатѣ дндаторїе ка, дѣпѣ че Прїнципателе прін о „капїтѣлаціе“ — аша дар пѣ кѣ дрептѣл армелор, с'ар фї сѣпѣс ла сѣзерепїтатеа *) (suzeraineté, Lehenshoheit, ѣн фелїѣ де јус феудале), іар Рѣсіа ар фї кезѣнсіїт пентрѣ ѣнеле лор (ѣа сѣ зїкѣ протекціе!) аша дар' еле тревѣїрѣ, дн пѣтереа капїтѣлаціеї лор, дн пѣтереа трактателор днтрѣ Рѣсіа ші днтрѣ Поартѣ ші дн пѣтереа хатїшеріфелор сѣшї редѣѣндѣаскѣ тоате прівілеціѣрїле ші лїбертѣїїле, прекѣт: словѣда тѣртѣрїсіре а релїїїеї, десѣѣршїтѣ сїгѣрїтате, ѣн гѣберн „націонал ші неатѣрнат“ ші лїбертатеа негодѣлѣї перестрѣнсѣ. Прін ѣн деосівіт трактат се хотѣрѣ, ка четѣїїле тѣрчестї не талѣл стѣнѣ ал Дѣпѣрїї кѣт, Тѣрнѣл, Цїзрїїѣл, Брѣїла шчл. кѣ дїпѣтѣрїле лор сѣ се деа Цѣрїї ромѣнестї дндѣрѣпт, ка

*) Сѣзерепїтатеа ші сѣверенїтате: че дѣрѣ де лїкат а те анѣка сѣ скрїї асѣпра ачестор доаѣ еспресїї дн прівінда Молдо-ромѣнестї! Пѣвлїчїдїї молдо-ромѣнїї ѣазѣ кѣт ле ѣор десѣшї. — —

знеле че Поарта дн пзтереа „капиглаціей“ пз авксе дрепт а ле кзпрінде вреодатъ. Търіле съ държмаръ кз кондиціе, ка нічі одатъ съ пз се рестаторнічеаскъ. Кзткъ дн ачелаш трактат с'аѣ хотържт, ка стъ-пжнпреа Домнілор съ ціе дн віиторіѣ пе тоатъ віаца, афаръ дакъ еі ар тълцеті саѣ дін врео віпъ с'ар депне, ка поарта съ пз сѣфере нічі днтр'ѣн кіп вѣтъмареа прівілеціѣрілор дн Прінціпате, ка нічі зп тѣрк съ пз маі поатъ лѣккі дн Цара ротжнеаскъ ші дн Молдова, кз зп кзвжнт тоате пжктѣріле трактатлзі дін Адріано-пол, пе сжнт кз тълт маі де апроапе кз-поскъте, де кжт съ факъ тревзінца а ле маі дншпа ші астѣдатъ де амѣрзптгел. Фрагментгел че днпѣртъшисерѣм дін „Ма-пбалл“ Длзі професор Аарон днтрѣ зпѣл дін пѣмеріі ачестеі фоі а поастре, фаче дн прівінца ачеста дестѣл тревзінцеі че-тіторілор поцпріі. Че ва маі адѣче времеа ші апіі кз сіне? Каріі вор тѣзі, вор кз-поаще ші вор днкіде зшіле дѣпъ поі. —

ПАЧЕА КАСНІКЪ.

(капет)

Дѣпъ кзпніе, лѣжнд зпѣл кѣтре ал-тѣл о дндрѣспѣлъ фѣръ сѣіалъ, пз пѣ-зескъ кзвіінца дн маніера лор, зйтъ ачѣ лзаре де сѣмъ, ачѣ рѣшінаре прін каре щіа ініміле лор съ се іѣвѣскъ; акѣм пз се маі гѣтескъ, пзмаі днгріжескъ съ плакъ спре а фі іѣвіці.

Ворвеле челе проасте ші греле стжлг, дін рѣдѣчінъ чінстірѣ ші пріетеніѣ дннтре соціі; се чѣртъ пентрѣ німікѣрі ші рѣсѣ-фадъ рѣсѣзнаре пентрѣ німікѣрі.

Нѣ е ачаста історіа а маі тѣлтор кѣсѣ-торіі непорочіте? Аіѣъ дар кѣсѣторціі, тогдазна, фіе сіпгѣрі саѣ кз лѣте, о сѣіѣ-лъ ші чінстіре пріетеніѣскъ зпѣл пентрѣ алтѣл; пѣстреже дар драгостѣ лор, акасѣ саѣ дн адѣпѣрі, флоарѣ ачѣ де рѣшіне ші де невіновѣдіе каре есте фертекѣл чел маі трѣгѣтор а іѣзвіріі. Чѣ маі тікѣ вѣ-тѣмаре де делікатедѣ тѣкар, чѣ маі зпѣ-рікѣ некзвіінцѣ дннтре джншіі, есте о ло-вітѣрѣ, че ісѣенде ферічірѣ каснікѣ ші дн фаче о ранъ невіндекатъ пентрѣ тѣлтъ време.

Ла фаміліле адеѣвѣрат крещіне, дом-пеще ачеѣші ѣзпъ воінцѣ ачеѣші і вреднічіе дн зртѣрі кѣтре копіі ші слѣці. Тоатъ дожана, тоатъ порѣн-ка, тоатъ пѣнерѣ ла кале съ се факъ кз дѣхѣл ѣлжндеделор, ші нічі'одатъ кз вор-ѣе проасте. Вреі ка копіі тѣ съ се дн-веде а се сѣпне даторіі дін іѣзвірѣ де чін-сте? Нѣі днфрѣнта пентрѣ грешалеле лор ніч'одатъ де фацѣ кз алціі, чі аратъ фіенде кѣрзіа, ла о парте, пѣкзвіінца зр-тѣріі сале. Прін крѣцареа ачаста, веі кж-щіга драгостѣ лор ші сѣпнерѣ ва ажѣн-це плѣчере ла джншіі. Кѣчі асфел пе пнержнд німік дін чінстѣ лор днпайтѣ алтора, пз се фак де ватжокѣрѣ, че іар скѣрѣ ші ар прічінзі тѣрѣрѣрі дн каса та.

Вреі съ те рѣдчіі пжлѣ ла ісворѣл тікѣлошілор касніче? Інтрѣ дн каса зп-де татѣл ші тѣма аша де пѣціп пѣзескъ кзвіінца ші оменіа, кжт днші днпѣтѣ грешалеле фѣръ рѣшіне де фацѣ кз копіі. Негрешіт кз піде копіі віне пѣскѣці вор тѣчѣ ші вор роші; днсъ ачѣстѣ сѣіалъ, ачѣстѣ тѣчере пз ва пѣтѣ депѣрта дела джншіі о зрѣ фѣръ воѣ пентрѣ пѣскѣто-

рїи лор. Мерци, интръ ла о фамилие знде фразиї шї сзрорїле їзвек а се окъражъ зпъл не алтъл кїар шї дп окїї пзрїнцилор, каре се зїтъ дп глзтъ шї дп лїнїще ла асемеиъ привелїще трїстъ. Аколо тотдеазна вор фї десгїнате сзфлетеле пзкъте пентръ асе їзвї. Маї интръ дпкъ шї дп каса, знде стъпжпа, фїнд тотдеазна пекъжїтъ, чфртъ шї окъраце не дпчетат слзціле: дп ачф касъ пз ва стълшлзї вїне кзвжптарф; слзціле зръск шї клеветеск не стъпжпї лор; порокъл касї ачеициа есте влтъмат дп темелїа са.

Нзмаї ачела, каре шїе съ чїнстфскъ не алцїї, се чїнстече дїп противъ; слзціле саф сзпзшїї слъвек маї мълт дпълцїиъ дп вїртзте декжт мърїиъ дп рапг.

Алт мїжлок де а пззї пачф каспїкъ стъ: дп а депърта тоатъ не дпкредерф. Дптр'адевър, джнд кзїва кзаре кзїете, дп дпкзржжм ка съ се чїнстфскъ не сїне дпсзшїї: апої орї каре се чїнстече не сїнешї, се teme де а фаче фапте кареї а джк не чїнсте.

Клзсъторїцилор, каре ацї фкът о легтзтъръ сфжптъ пентръ тоатъ вїаца, фачецї ка кзрзденїа їнїиї съ домпескъ дптре вої; пз въ префачецї пїчї одатъ; пз въ пекъжїцї зпъл не алтъл пїчї дїп глзтъ; пз въ дпшълацї зпъл не алтъл прїа пїчї мїнчзшї саф прїп вїкленїї каре вої ле кредецї невіновате. Нз ворвїцї дптре вої декжт лїмба кзрзденїї десзвжршїтъ, лїмба сендерїтзцїї: кз ачеаста въ вецї асїгзра одїхпа сзфлетзлзї, лїнїщф концїициї. Пїчї одатъ зп ал треїлф пз се ва пзтф дпсжпзї кз рзътате дптре вої: пзртарф де ворве а зпзї мїнчїнос, пз ва деспзрцї сзфлетеле воастре зпїте; венїпзл жалззїї

шї а зпътелїї пз ва отрзвї пїчї де кзшпачф де каре въ зкззрзцї, кзчї, че соартъ маї трїстъ декжт ачеза де анз дпдрезлї съ се дпкзрззъ чїнева пїчї кїар дп персоана дп акзрїа браце се одїхнеще! Дакъ педпкредерф жалззъ дпшї апрїнде фокъл съф, пїмїк пзл стїнде шї арсзра мїстзїтоарелор еї флакзрї пз се ва щерце кз времеа.

Пззече тот ачезашї грїжъ де а рзпї, прїптр'о їзцфлз, дела копї тзї дпкредерф че еї аф дптїне. Ласзї шї дп грешалеле лор съ се арате тот дезпа сендерї, кзрзцї ла їнїиъ; їа сеама ка стрзшїициа та чф песокотїтъ съ пз факъ дїп тржпшїї пїнде префкззцї. Дп чїне се вор дпкредїнга еї, кжнд їнїма лор есте сїлїтъ съ се дпкїзъ дїп пайиъ пзрїнцилор лор? Не маї авжнд дпдрззїлзъ спре ашї дескоперї аджпкъл сзфлетзлзї лор дпчетззъ асемеиъ де а авф кредїицъ дп драгостъ та.

Дакъ дорецїї ка съ пз се слзбфскъ легтзтрїле де дпкредїицаре дптре зърват шї невасть, дптре пзрїицї шї копїї, дптре фразї шї сзрорї, дптре стъпжпї шї слзцїї, чїнстече чеа че ве зї зпн ла джпшїї, ладзъ дарзрїле чеї деосевек шї те пззече а скоате дїп аджпкъл зїтзрїї грешалеле челе векї; дпкредїицарф пїерекжнд вр'о мжлзъ сфжшїе влзл кз каре с'аф аконерїт де кзтре окїї поцзрї помепїрїле челе дпгїишоасе. Тацї шї мзте, їзгонїцї дїп каса воастръ дпфрзнтзрїле пентръ вїаца трежзтъ, шї пз лзсацїї не копїї саф слзціле воастре ка се ле аскзлте.

Дп сфжршїт чф дїп зрмъ кеззшзїре пентръ пачф каспїкъ есте о тзчере сфжптъ пентръ тре вїле дїп лззптръ а касїї. Лецф чф дїпжї а орї кзрїї касъ, съ фїе а пз скоате пїчїодатъ дп лзте таї-

пеле ши интересриле че се атинг де фами-
ліі. Късьторіцілор, темедивъ де а дн-
пъртъши алтора, тькар ши пърінцілор,
тайна че требзе се о щіці пѣмаі воі. Ть-
черѣ, аскъпъ де кьтре окіі лѣміі алтарѣл
Ферічіріі каспиче ши с'ѣі фіе зід де апъра-
ре. Дъпъ че с'а спарт одагъ ачест лъ-
канш, днчепе пѣмаі декът а пѣвълі дн ка-
са поастрѣ къріозитатѣ стрьінілор, зави-
стіа, рѣзтатѣ, клеветірѣ, сѣлтѣриле лор
челе фъръ пѣс, ши атѣачі, с'а дѣс ши о-
діхна поастрѣ. Деспоеці де хаіна таі-
ніі, вом ста голі ши вом фі де рѣсѣл оа-
менілор.

Am dat odatъ тайна поастрѣ алтора?
Нѣмаі сѣптем стьпкъі дн каса поастрѣ;
стреініі вор стьпкъі дн локѣл пострѣ.

Слѣціле воастре, копіі водри съ пѣ
скоацѣ піч'одатъ афаръ дн каса воастрѣ
пічі тькар лѣкрѣриле челе маі пічі сѣѣ
не-віновате че се днтѣмпль днтре воі.
Фѣці де отѣл каре днчепе пѣмаі декът
а повесті, ла орі чіне днтѣлпеще, чеѣ
че а азгіт: піще ворѣе зісе фъръ пічі зп
гънд пентрѣ піще лѣкрѣрѣрі пѣціп днсем-
пате днсіне, де тѣлте орі аѣ сепънат дн-
хоніѣ днтре фамиліі. Дар дака воеці ка
алціі с'ѣці пѣлѣскѣ таініле пѣзеще ши
тѣ не але лор. Нѣ алерга къ не астѣм-
пъраре дъпъ ачеѣ че се днтѣмпль дн
оранш сѣѣ се ворѣеще пріп касе стреіне,
нѣ рѣдіка вълѣл каре акопере таіпеле со-
цілор. а пърінцілор ши кеіар а копіілор.

Орі дн каре позіціе тѣ веі анѣза о
Дѣмнезеѣл міеѣ! дѣмі мінте ши днцеле-
пчѣле ка се пѣ тѣрѣр вр'одатъ пачѣ ла
пічі о фамиліе. Ферічірѣ ши пачѣ а тѣ-
тѣрор фіілор тѣ есте скѣмпъ днаінтѣ та;
фѣ ка ачеѣ се фіе ши днаінтѣ тѣ асеме-

пѣ де скѣмпъ, спре а тѣ пѣтѣ днфѣціша
днпаінтѣ та къ къцет кърат.

Дн черкѣл дн лѣвнтрѣ а фамиліі ме-
ле, дн каса тѣ ла тоці аі міеі воіѣ да
днтѣѣ пілѣѣ де драгосте, воіѣ рѣспѣнді
днкредінцарѣ зпѣл кьтре алтѣл; воіѣ дн-
тетеѣ ферічірѣ зпиріі каспиче, каре есте
зп раіѣ пѣтѣнтеск ши пе каре тѣна тѣѣ
поате сѣ'л кѣлтѣвезе орі сѣ'л стріче. Дар
воіѣ фі еѣ прічінѣторѣл тікѣлошіі меле?
Нѣ, Дѣмнезеѣл міеѣ; еѣ тѣ воіѣ десѣрѣ-
ка де аплекѣриле меле челе стрікате, де
овічѣѣриле меле челе реле; ши пѣ воіѣ дн-
чета а те рѣга спре а тріміте віне-кѣѣдн-
тарѣ та асѣпра сѣргѣінцелор меле. Дѣм-
незеѣле де віне фѣкъѣтор ши пѣрінтеле лѣ-
міі, повѣдѣеще пе іѣвціі міеі, дндредѣѣѣ-
зѣ панші лор пріп днцеленчѣл та, віне
кѣвінтѣѣл днтрепріндеріле лор дн віа-
да ачаста, ши акопере интересриле лор къ
анѣрѣтоареле тале аріпі.

(Din Mediѣдііле реліціоасе дела Бъзеѣ.)

МЪРТЪРІСРЕ!

I.

Міністрѣле пре сѣпте пѣрінте днzeit
А домпѣлѣі пѣтеріі дрептѣле сѣжѣтор,
Тѣ міѣлокѣл зеімеіла чер пентрѣ пѣтѣнт
Де реле де грешале тѣ зпн кѣрѣцітор.

II.

Де че пѣ поч пе лѣме гѣсі еѣ о фіінцѣ?
Товарьш, сод, пріетін, ка днцер ла аст кін?
Де че пѣ афлѣ оаре зп сѣфлет къ кредінцѣ,
Сѣмі щіаргѣ асте лакрѣмі сѣ кѣрт ал міеѣ
сѣспін?

III.

Де пѣлѣг ла зп пріетін, ел іазтѣ, ел врѣж-
танш.
Мѣ 'нтриабѣ, іспітѣеще, афлѣ, ши м'аѣ вѣндѣт.

Ачел чел ацѣтасѣт, ачела маї пїзмаш
 Ач лок де тѣлѣтїре фадарник саѣ фѣкѣт
 IV.

Ла сексѣл фетеїеск, задарник кат крединѣт
 Шн секс ковїт, молатїк, dedat ач слѣбїчїпї,
 Че фата са о креде кѣнд калкѣ пе крединѣт,
 Есте мїріасѣ лѣмеї шїѣ фаче 'н пѣтєчїпї.
 V.

Мїнїстрѣле преа сѣпїте, пѣрїпте ачзеїт,
 А домпѣлї пѣтерїї дрептѣле слѣжїтор
 Тѣ, мїжлокѣл zeїмеї ла чер пентрѣ пѣтѣнт;
 Де реле, де грешале тѣ вѣп кѣрѣдїтор.
 VI.

Авѣтам еѣ пе лѣме шп дѣх дела патѣрѣ
 Формат шї ел дїп сѣпїце, менїт а пе 'нлеспї.
 Кѣ ел крескѣ недежде пѣрерїле ач фѣрѣ
 Кѣ ор ч'амѣрѣчїне дѣхѣл тѣва ївї
 VII.

Депѣсѣтїам сѣлїнда сѣ 'мпак аст дѣх ла
 тоате;
 Прїп пердерї, невоїрї, трѣде неконтенїт
 Фѣчеам алї вроїндѣ тѣлт — пе кѣт сѣ
 поате

Дар отѣл че пїї вѣп, е реѣ пѣтаї де кѣт.
 VIII.

Шї времеам доведїрѣ кѣ дѣхѣл пѣлгѣрїт
 Ла драгосте кѣ зрѣ ел вре а сѣ плѣтї,
 Шї кѣ дорїндаї есте сѣ плѣнт неконтенїт,
 Кѣтѣнд фелїѣрї де рѣле сѣ' мї поате вѣелтї.
 IX.

Ач мїне ачтрїстареа сѣдї роаде де плѣнс,
 Ач мїне сѣ зпѣлїсїсѣ к'отрава-тѣрѣчїне
 Ач локѣл че тѣ паѣе еѣ ле фѣсѣїз препѣс
 Шї тодї прїп околїре мї араѣт зрѣчїне.
 X.

Мїнїстрѣле преа сѣпїте, пѣрїпте ачзеїт
 А домпѣлї пѣтерїї дрептѣле слѣжїтор
 Тѣ, мїжлокѣл zeїмїї ла чер пентрѣ пѣтѣнт;
 Де рѣле, де грешале тѣ вѣп кѣрѣдїтор.

XI.

Аскѣлтѣм аст дїп зрїтѣ тѣртѣрїсїре дреа-
 птѣ.

Шї дѣ фѣгѣдѣеїемї пе дарѣл каре пордї,
 Пе семпїле крединѣї че леїа неаратѣ,
 Па їадѣлї кѣмпїре, пе дѣхѣл челор тордї.
 XII.

Пе таїна дїнтре тїне кѣ вѣпѣл Дѣтнезѣѣ,
 Пе жѣртвеле преа сѣпїте че лѣї тѣ ле 'нкїнї
 Шї ач сѣзрїшїт де тоате пе кїпѣл че ам еѣ
 Те жѣр пѣрїпте сѣпїте, зтѣврїт де серафїмї.
 XIII.

Фѣгѣдѣеїе одатѣ ш' аскѣлтѣмї тѣпїзїреа,
 Кѣ подї сѣ фачї шї мїе ачеїа че еѣ чер.
 Еѣ де прїнос депѣп шї зїле, шї авере
 Шї сѣфлет шї пѣтѣнт, шї локѣл меѣ дїп чер.
 XIV.

Аша, депѣп пе тоате; пѣрїпте фѣт аст вїне,
 Нѣ те 'нкредї ла фрѣпте кѣ вїпѣ еѣ пѣ сѣнт,
 Пѣкатѣл, фаптареа пѣ саѣ дѣлѣт де мїне,
 Аскѣлтѣ, фѣ зп вїне шї тѣ п'ачест пѣтѣнт.
 XV.

А глоателор пѣкате пелецїрї преа реле,
 Че се дескопѣр дїе шї чер а сѣ ерта,
 Тѣ зїчї кѣ аї пѣтере прїп рѣгѣчїпї а челе
 Орї кѣт вор фї де крѣде пе тоатѣ а ачдрѣ-
 пта.
 XVI.

А ачдрѣпта ачеле крѣзїї, сѣпїзѣрї, оморѣрї,
 Вѣпзѣрї, ходїї, прѣдѣрї тоате кѣте воецїї,
 Сѣ скоѣ пе ом дїп їадѣрї, с'адѣчї пе черїзрї
 позрї
 Сѣ 'н тречї шї мешешѣгѣл ач воалеле трѣ-
 пещїї.
 XVII.

Аї фї мїпѣне 'н лѣме, аї фї ка Дѣтнезѣѣ
 Пѣтерпїк пссте тоате, дїп орї шї че маї тѣлт.
 — Десфѣ амѣрѣчїнеа ш'а сѣфлетѣлї мїеѣ,
 Сѣ стрїг ач тоатѣ лѣмеа, Пѣрїптелеї преа
 сѣпїт.

дела Іашї.

N. Іестратї.